

Список використаних джерел:

1. Буряк В. Керування самостійною роботою студентів / Володимир Буряк // Вища школа. – 2001. – № 4-5. – С. 48-52.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
3. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям / С. У. Гончаренко – К.; Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2010. – 308 с.
4. Семиченко В. А. Системно-структурне моделювання складних об'єктів у психолого-педагогічних дослідженнях / В. А. Семиченко // Післядипломна освіта в Україні, 2003. – № 3. – С. 26-30.
5. Словник іншомовних слів : 23000 слів та термінологічних словосполучень / Уклад. Л. О. Пустовіт. – К. : Довіра, 2000. – 1017 с.
6. Штофф В. А. Моделирование и философия / В. А. Штофф. – М. : Наука. Ленингр. отделение, 1966. – 301 с.
7. Энциклопедия профессионального образования : в 3-х т. / Под ред. С. Я. Батышева. – М. : АПО. – 1999. – Т. 2. – 440 с.

Сірик В.В.

студентка,

*Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т.Г. Шевченка*

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ОБДАРОВАНОСТІ ЯК НЕОБХІДНИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Час, в який ми живемо, – це час руйнування стереотипів. Зараз, як ніколи, суспільству потрібні люди, що вміють пропонувати нові ідеї, бути лідерами, організовувати інших і викликати в них ентузіазм і енергію, котрі розуміють потреби оточуючих та їх стан, гуманісти, що можуть прийти на допомогу. Саме таких людей називають соціально обдарованими.

Однак поки що прослідковується суперечність, з одного боку, між потребою нашої країни в обдарованих та ініціативних людях, які будуть відстоювати національні інтереси, вибудовувати економічно й культурно розвинену державу, реалізовувати європейський вибір. З іншого, відсутністю на державному, регіональному рівнях і рівні закладу освіти цілісної системи пошуку, психолого-педагогічного моніторингу, соціально-педагогічного супроводу обдарованих особистостей та створення умов для їх творчої самореалізації протягом усього життя.

У вищому навчальному закладі професійний розвиток майбутнього вчителя початкових класів відбувається завдяки професійній підготовці – сукупності спеціальних знань, умінь і навичок, якостей, трудового досвіду і норм поведінки, що забезпечують можливість успішної роботи

з певної професії; процесу повідомлення учням відповідних знань й умінь.

Жодна інша професія не ставить таких вимог до людини, як професія педагога, вчителя, вихователя. Педагог зобов'язаний бути яскравою, неповторною особистістю, носієм загальнолюдських цінностей, глибоких і різноманітних знань, високої культури; прагнути до втілення в собі людського ідеалу.

Перша вимога до професійного педагога – наявність педагогічних здібностей.

Педагогічні здібності – це якості особистості, що інтегровано виражаються в нахилах до роботи з дітьми, любові до дітей, отримання задоволення від спілкування з ними. Виділено головні групи здібностей.

1. Організаторські. Виявляються в умінні вчителя згуртувати учнів, залучити їх до праці, розподіляти обов'язки, спланувати роботу, підвести підсумки зробленому і т.д.

2. Дидактичні. Конкретні уміння підібрати і підготувати навчальний матеріал, наочність, обладнання, доступно, ясно, виразно, переконливо і послідовно викладати навчальний матеріал, стимулювати розвиток пізнавальних інтересів і духовних потреб, підвищувати навчально-пізнавальну активність і т.д.

3. Перцептивні, що виявляються в умінні проникати в душевний світ вихованців, об'єктивно оцінювати їх емоційний стан, виявляти особливості психіки.

4. Комунікативні здібності, які виявляються в умінні вчителя встановлювати педагогічно доцільні стосунки з учнями, їх батьками, колегами, керівниками навчального закладу.

5. Сугестивні здібності, які виявляються в умінні вчителя здійснювати емоційний вплив на учнів.

6. Дослідницькі здібності виявляються в умінні пізнавати і об'єктивно оцінити педагогічні ситуації і процеси.

7. Науково-пізнавальні здібності передбачають засвоєння наукових знань у своїй галузі.

В наш час значимості набувають людські якості педагога, які стають професійно значимими передумовами створення сприятливих стосунків у навчально-виховному процесі. До цих якостей належать: людяність, доброта, терплячість, порядність, чесність, відповідальність, справедливість, обов'язковість, об'єктивність, щедрість, повага до людей, висока моральність, оптимізм, емоційна урівноваженість, потреба в спілкуванні, інтерес до життя вихованців, доброзичливість, самокритичність, дружелюбність, стриманість, гідність, патріотизм, релігійність, принциповість, чуйність, емоційна культура та ряд інших. Обов'язкова для вчителя якість – гуманізм, тобто ставлення до розвиваючої особистості як до вищої цінності на землі, вираження цього ставлення в конкретних ділах і вчинках. Відомо, що вчитель повинен бачити світ очима школяра, інакше педагогічну співпрацю неможливо

організувати ні на дидактичному, ні на психологічному рівні. Таке професійне бачення розвивається на основі природної якості педагога – емпатійності. Вона включає в себе високий рівень чутливості, уважності до іншого, співчуття, співпереживання. Зрозуміло, що така душевність педагога допомагає йому розвивати душевність школяра. Таким чином, емпатійність необхідно розглядати як одну із провідних характеристик особистості педагога [1, с. 71].

Глибоко усвідомлене, стійке гуманне ставлення до учнів – це компонент істинної педагогічної культури, це риса справжнього педагога. Проте вміння зрозуміти іншу людину, співпереживати, співчувати їй, тобто проявляти емпатію у стосунках із нею – ці якості ще не стали особистісними якостями усіх без винятку вчителів. Тому важливо, щоб майбутній вчитель цілеспрямовано формував у собі не тільки педагогічні знання, уміння і навички, але і відповідні професійні якості, в тому числі у сфері спілкування.

Ряд дослідників вважає, що для успішного спілкування потрібен спеціальний вид інтелекту – «соціальний інтелект» (Дж. Гілфорд, Торндайк, Т. Хантін), «особистісний інтелект» (Р. Гарднер).

Соціальний інтелект – здатність людини правильно розуміти свою поведінку і поведінку інших людей у суспільстві. Ця здатність необхідна людині для ефективної міжособистісної взаємодії та успішної соціальної адаптації. Соціальний інтелект реалізує пізнавальні процеси, пов'язані з відображенням людини як партнера по спілкуванню та діяльності.

Прояв соціального інтелекту залежить від змісту діяльності. Наряду з загальним академічним інтелектом та практичним інтелектом, соціальний інтелект є когнітивним компонентом соціальної обдарованості.

К. Хеллер визначає, що соціальна обдарованість – це виняткова здатність встановлювати зрілі, конструктивні взаємостосунки з іншими людьми [2].

Соціальна обдарованість виступає як передумова високої успішності в декількох областях. Поняття соціальної обдарованості охоплює широку область проявів, пов'язаних з легкістю встановлення і високою якістю міжособистісних відносин. Соціальна обдарованість відмінна від інтелектуальної, хоча дослідження показали, що вона вимагає розумового розвитку вище середнього.

Протягом багаторічних досліджень К. Хеллер прийшов до висновку, що для соціальнообдарованих людей характерні такі особливості:

- інтернальний локус контролю, що виявляється у високій особистісній відповідальності;
- переконаність у власній ефективності, самостійність думок;
- позитивна академічна Я-концепція, пов'язана з адекватною самооцінкою;
- уміння швидко приймати рішення та діяти у незнайомих умовах;
- високі інтелектуальні здібності;

- видатні креативні здібності (наприклад : оригінальність, гнучкість)

Також за К. Хеллером соціально обдарованій людині властиві такі якості як емпатичність, здатність вислухати іншого, чутливість до оточуючих, та ін.

Отже, порівнюючи професійні вимоги до особистості вчителя, а саме педагогічні здібності з якостями та здібностями соціально обдарованих можна побачити їх суттєву схожість. Тобто щоб відповідати всім професійним вимогам до особистості вчителя, які охоплюють достатньо широкий діапазон, потрібно бути соціально обдарованим. Під цим я розумію розвиток соціальної обдарованості, як сукупність психологічних властивостей та відповідних особистісних якостей.

Список використаних джерел:

1. Максимець С.М. Місце емпатії в професіограмі вчителя// Психологія: Зб. наук. праць НПУ ім. М.П. Драгоманова. – Вип. 4(7). – К., 1999. – С. 67-72.
2. Хеллер К.А. Діагностика і розвиток обдарованих дітей і підлітків // Основні сучасні концепції творчості і обдарованості / Під ред. Д.Б. Богоявленской. – М.: Молода гвардія, 1997. – С. 243-264.
3. Виговська Л.П. Емпатійність як механізм реалізації суб'єкт-суб'єктної педагогічної парадигми // Психологія: Зб. наук. праць НПУ ім. М.П. Драгоманова. – Вип. 4(7). – К., 1999. – С. 61-66.
4. Корепанова Н.В., Хакимзянова И.М., Щербакова О.И. Професійно-личностное становление и развитие педагога // Педагогика. – 2003. – № 3. – С. 66-71.
5. Мітлош А.В. Соціальний інтелект як складова творчо обдарованої особистості лідера // Творчий потенціал особистості: проблеми розвитку та реалізації: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – К., 2005.– С. 96–98.

Шкарупа Г.М.

викладач,

*Коледж Київського національного університету
технологій та дизайну*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ НА ЗАНЯТТЯХ З КРЕСЛЕННЯ

Одна з найважливіших професійних якостей дизайнера – здібність до креативного мислення. Подібна до неї – здатність до просторових перетворень уявних об'єктів, що необхідні для композиційної організації будь-яких форм та об'єктів, для вирішення практичних завдань на різних етапах дизайнерської діяльності. Ці складові професійної компетентності формується не один рік. Такий процес потребує послідовної та скоординованої методичної роботи всіх педагогів. Пропоновані тези торкаються деяких аспектів, що стосуються дисципліни «Креслення».